

OBSAH

hlava první

OD HABSBUŘSKÉHO HEGEMONISMU K EVROPSKÉ ROVNOVÁZE SIL

I.	TŘICETILETÁ VÁLKA	
I/1	<i>Kořeny konfliktu</i>	11
I/2	<i>Česko falcká a dánská válka</i>	12
I/3	<i>Válka švédská</i>	14
I/4	<i>Válka švédsko francouzská a vestfálský mír</i>	15
I/5	<i>Následky konfliktu</i>	18
II.	BAROKNÍ KULTURA	
II/1	<i>Vznik a obsah pojmu baroko</i>	19
II/2	<i>Výtvarné umění</i>	20
II/3	<i>Literatura, divadlo, hudba</i>	25
II/4	<i>Francouzské a nizozemské baroko</i>	28
II/5	<i>Vztah víry a vědy v baroku</i>	30
III.	MOCENSKÝ VZESTUP ZÁPADOEVROPSKÝCH STÁTŮ	
III/1	<i>Spojené nizozemské provincie</i>	33
III/2	<i>Anglie za prvních Stuartovců</i>	34
III/3	<i>Občanská válka a puritánská revoluce</i>	36
III/4	<i>„Slavná“ revoluce</i>	37
III/5	<i>Dvorský absolutismus ve Francii</i>	38
III/6	<i>Hegemonismus Ludvíka XIV.</i>	40
IV.	ODVRÁCENÍ OSMANSKÉ EXPANZE	
IV/1	<i>Definitivní zastavení tureckých výbojů</i>	43
IV/2	<i>„Barokní velmoc“ rakouských Habsburků</i>	44
V.	ZÁPAS O POBALTÍ A UKRAJINU	
V/1	<i>Polsko-litevská unie v 17. století</i>	46
V/2	<i>Švédsko na vrcholu moci</i>	47
V/3	<i>Rusko za prvních Romanovců</i>	48
V/4	<i>Druhá severská válka</i>	50
V/5	<i>Reformní politika Petra I.</i>	51

hlava druhá

BOJ O SUVERENNÍ POSTAVENÍ NA SVĚTOVÝCH MOŘÍCH

I.	O DĚDICTVÍ HABSBURSKÉ	
I/1	<i>Válka o dědictví španělských Habsburků</i>	52
I/2	<i>Pragmatická sankce</i>	53
I/3	<i>Úpadek „barokní velmoci“</i>	55
I/4	<i>Válka o dědictví rakouských Habsburků</i>	57
II.	POZNÁVÁNÍ A OSIDLOVÁNÍ MIMOEVROPSKÝCH OBLASTÍ V 17. A 18. STOLETÍ	
II/1	<i>Vrchol první vlny koloniální expanze</i>	60
II/2	<i>Cesty ve znamení kříže</i>	62
II/3	<i>Zápas o Indii a osvícenská znalost světa</i>	64
III.	KULTURA 18. STOLETÍ	
III/1	<i>Rokoko</i>	66
III/2	<i>Klasicismus</i>	68
III/3	<i>Anglické umění</i>	69
III/4	<i>Evropská hudba</i>	71
III/5	<i>Osvícenství</i>	71
IV.	POČÁTKY EVROPSKÉ PENTARCHIE A VZNIK USA	
IV/1	<i>Britsko-francouzský zápas o světové prvenství</i>	75
IV/2	<i>Soupeření Hohenzollernů s Habsburky</i>	76
IV/3	<i>Zahraniční politika císaře Josefa II.</i>	78
IV/4	<i>Územní expanze Ruska ve druhé půli 18. století</i>	80
IV/5	<i>Boj britských kolonií v Severní Americe za nezávislost</i> ..	82
IV/6	<i>Mezinárodní uznání Spojených států amerických</i>	83

hlava třetí

VZNIK OBČANSKÉ SPOLEČNOSTI

I.	REFORMA A REVOLUCE	
I/1	<i>Osvícenské pojetí státu</i>	85
I/2	<i>Osvícenský absolutismus</i>	86
I/3	<i>Neúspěch reformem ve Francii</i>	90
I/4	<i>Francouzská revoluce</i>	91
II.	NAPOLEONSKÝ HEGEMONISMUS A OBNOVENÍ PENTARCHIE	
II/1	<i>Vzestup Napoleona Bonaparta</i>	93
II/2	<i>První francouzské císařství</i>	96

II/3	<i>Evropa po vídeňském kongresu</i>	97
II/4	<i>Krize Svaté aliance</i>	100
III. POČÁTKY A VÍTĚZSTVÍ ROMANTISMU		
III/1	<i>Duchovní zdroje romantismu</i>	101
III/2	<i>Filosofie a literatura epochy vrcholného romantismu</i>	106
III/3	<i>Romantická hudba</i>	108
IV. PRŮMYSLOVÁ REVOLUCE		
IV/1	<i>Kořeny průmyslové revoluce</i>	110
IV/2	<i>Nerovnoměrnost industrializace</i>	112
IV/3	<i>Konec světa „malých struktur“</i>	114
IV/4	<i>Sociální darwinismus</i>	117
V. KRIZE EVROPSKÉ PENTARCHIE A OBČANSKÁ VÁLKA V USA		
V/1	<i>„Jaro národů“</i>	118
V/2	<i>Revoluce 1848–1849</i>	120
V/3	<i>Rozpad Svaté aliance a vznik nových mocností</i>	122
V/4	<i>Občanská válka v USA</i>	126

hlava čtvrtá

CIVILIZACE VOLNÉ SOUTĚŽE

I. KULTURA DRUHÉ POLOVINY 19. STOLETÍ		
I/1	<i>Výtvarné umění</i>	129
I/2	<i>Rozklad romantismu</i>	133
I/3	<i>Tušení osudové krize</i>	134
II. TECHNICKO VĚDECKÁ REVOLUCE		
II/1	<i>Nové energetické zdroje a technologie</i>	137
II/2	<i>Dovršení revoluce v dopravě a vojenství</i>	145
II/3	<i>Vývoj obyvatelstva</i>	148
III. DĚDICTVÍ BÍLÉHO MUŽE		
III/1	<i>Vyvrcholení světové kolonizace</i>	153
III/2	<i>Tradiční koloniální mocnosti</i>	154
III/3	<i>Nové koloniální mocnosti</i>	159
III/4	<i>Velmoci v úpadku</i>	164
IV. VNITŘNÍ VÝVOJ VELMOCÍ		
IV/1	<i>Epocha liberalismu</i>	166
IV/2	<i>Tradiční demokracie</i>	167
IV/3	<i>Mezi konzervatismem a liberalismem</i>	170
IV/4	<i>Zachování tradičního systému</i>	175

V.	NA CESTĚ KE SVĚTOVÉ VÁLCE	
V/1	<i>Evropa do berlínského kongresu</i>	178
V/2	<i>Vznik znepřátelených koalic</i>	179
V/3	<i>Počátky britsko-německé rivality</i>	180
V/4	<i>Růst válečného napětí</i>	182

hlava pátá

KRIZE EVROPSKÉ SPOLEČNOSTI

I. PRVNÍ SVĚTOVÁ VÁLKA

I/1	<i>Cesta k válce</i>	184
I/2	<i>Vojska na pochodu</i>	187
I/3	<i>Zákopová válka</i>	189
I/4	<i>Zhroucení Ruska</i>	190
I/5	<i>Poslední válečný rok</i>	193
I/6	<i>Neúprosný mír</i>	194

II. POKUS O OBNOVU EVROPY

II/1	<i>Obnova civilizace?</i>	197
II/2	<i>Vítězové a poražení</i>	200
II/3	<i>Boj o reparace</i>	204
II/4	<i>Idea trvalého míru</i>	205

III. EVROPSKÁ KULTURA MEZI SVĚTOVÝMI VÁLKAMI

III/1	<i>Nové umělecké proudy a jejich centra</i>	208
III/2	<i>Literatura a film</i>	210
III/3	<i>Hudba a filosofie</i>	214

IV. EXPANZE TOTALITNÍCH REŽIMŮ

IV/1	<i>Ekonomický pád</i>	216
IV/2	<i>Destrukce integrační politiky</i>	220
IV/3	<i>Evropa znovu rozdělená</i>	221
IV/4	<i>Krize a válka</i>	222

V. DRUHÁ SVĚTOVÁ VÁLKA

V/1	<i>Rozdělení Evropy mezi totalitní státy</i>	224
V/2	<i>Střetnutí dvou totalitních režimů</i>	230
V/3	<i>Globální válka</i>	233
V/4	<i>Ztracené vítězství</i>	234

I. OD POSTUPIMI K HELSINKÁM (1945–1975)	
I/1	<i>Základy poválečného uspořádání</i> 237
I/2	<i>Mírové smlouvy s bývalými spojenci Německa</i> 239
I/3	<i>Počátky bipolárního rozdělení světa</i> 240
I/4	<i>Cesta ke studené válce</i> 241
I/5	<i>První zkoušky síly</i> 243
I/6	<i>Trumanova doktrína</i> 244
I/7	<i>Marshallův plán</i> 245
I/8	<i>Rada vzájemné hospodářské pomoci</i> 246
I/9	<i>Kominforma</i> 247
I/10	<i>Blokáda Berlína a vznik Spolkové republiky Německo</i> .. 248
I/11	<i>Počátky západoevropské integrace</i> 250
I/12	<i>Severoatlantická obranná aliance</i> 251
I/13	<i>Počátky diskuse o obranném příspěvku SRN a Montánní unie</i> 252
I/14	<i>Evropské obranné společenství a jeho krach</i> 254
I/15	<i>Pařížské dohody</i> 255
I/16	<i>Komunistický blok po Stalinově smrti</i> 256
I/17	<i>Berlínská krize a berlínská zeď</i> 258
I/18	<i>Prohlubování procesu západoevropské integrace</i> 259
I/19	<i>Rozhovory o omezení strategických jaderných zbraní</i> ... 261
I/20	<i>Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě</i> 264
II. KONEC TOTALITARISMU V EVROPĚ (1975–1994)	
II/1	<i>Vítězství demokracie v Portugalsku a Španělsku</i> 264
II/2	<i>Thatcherismus</i> 266
II/3	<i>Pokračování rozhovorů o omezení strategických zbraní</i> . 268
II/4	<i>Dvojí rozhodnutí rady NATO</i> 269
II/5	<i>Mírové hnutí v Evropě</i> 271
II/6	<i>Glasnost' a perestrojka</i> 272
II/7	<i>Černobyl</i> 273
II/8	<i>Dohoda o likvidaci jaderných zbraní středního doletu</i> ... 274
II/9	<i>Polsko – od nezávislých odborů k výjimečnému stavu</i> .. 275
II/10	<i>Reformy v SSSR a zánik „prvního státu dělníků a rolníků“</i> 276
II/11	<i>Konec totalitních režimů ve střední a jihovýchodní Evropě; rozpad sovětského bloku</i> 278
II/12	<i>Krach komunismu v NDR a pád berlínské zdi</i> 282
II/13	<i>Sjednocení Německa</i> 283

II/14	<i>Konec studené války a zánik Varšavského paktu</i>	285
II/15	<i>Rozpad Jugoslávie</i>	287
II/16	<i>Cesty evropské integrace</i>	291

III. VĚDA A KULTURA DVACÁTÉHO STOLETÍ NA ROZCESTÍ

III/1	<i>Vědeckotechnická revoluce</i>	295
III/2	<i>Kultura po druhé světové válce</i>	301